

Saksbehandler: Øystein Hagerup

Kommunedirektør/rådmann:

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
107/23	Formannskapet	13.11.2023
104/23	Kommunestyret	20.11.2023

Forslag om samarbeid med kommune i Ukraina

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret stiller seg positiv til å få Korosten kommune som vennskapskommune.
2. Politisk ledelse får i oppdrag å ta kontakt med Korosten kommune og vurdere områder som kan legges til grunn for et samarbeid.
3. Kommunestyret holdes orientert om den videre utvikling.

Vedtak som innstilling fra Formannskapet - 13.11.2023 - 107/23

1. Kommunestyret stiller seg positiv til å få Korosten kommune som vennskapskommune.
2. Politisk ledelse får i oppdrag å ta kontakt med Korosten kommune og vurdere områder som kan legges til grunn for et samarbeid.
3. Kommunestyret holdes orientert om den videre utvikling.

Formannskapet 13.11.2023:

Behandling:

Innstilling enstemmig vedtatt.

FSK- 107/23 Vedtak:

1. Kommunestyret stiller seg positiv til å få Korosten kommune som vennskapskommune.
2. Politisk ledelse får i oppdrag å ta kontakt med Korosten kommune og vurdere områder som kan legges til grunn for et samarbeid.
3. Kommunestyret holdes orientert om den videre utvikling.

Kommunestyret 20.11.2023:

Behandling:

Norheim (R) stilte følgende spørsmål:

1. I sak 104/23, forslag om samarbeid med kommune i Ukraina, får me opplyst at kommunen tidlegare har sagt nei til å vere vennskapskommune med kommunar i Tyrkia, Burundi og Kina.

Kan kommunedirektøren gjere greie for på kva grunnlag kommunen sa nei til kommunane frå Tyrkia, Burundi og Kina?

2. Vil kommunedirektøren ta initiativ til å lage ein sak om Karmøy kan bli venskapskommune med ein kommune/område i Palestina?

Kommunedirektør svarte.

Innstilling enstemmig vedtatt.

KST- 104/23 Vedtak:

1. Kommunestyret stiller seg positiv til å få Korosten kommune som vennskapskommune.
2. Politisk ledelse får i oppdrag å ta kontakt med Korosten kommune og vurdere områder som kan legges til grunn for et samarbeid.
3. Kommunestyret holdes orientert om den videre utvikling.

Saksutredning

Sammendrag

Karmøy formannskap har vedtatt et positivt ønske om å inngå i et kommunesamarbeid med Ukraina, og kommunen har mottatt en forespørsel direkte fra ordføreren i Korosten kommune i Ukraina. I denne saken foreslås det at kommunestyret stiller seg positiv til invitasjonen og gir politisk ledelse et oppdrag om å avtale nærmere hvordan et slikt samarbeid skal utformes.

Bakgrunn for saken

Karmøy formannskap gjorde 28. august, under sak 095/23 samlesak for spørsmål, vedtak om at:
*Karmøy kommune er positive til å inngå i et kommunesamarbeid med Ukraina.
Karmøy kommune tar kontakt med KS for å finne en passende partnerkommune i Ukraina.*

Karmøy kommune mottok den 26. september 2023 en forespørsel fra ordføreren i Korosten kommune i Ukraina om Karmøy kommune kan tenke seg å bli vennskapskommune med Korosten kommune (vedlegg 1). Vedlagt er også eventuelle forslag fra Korosten kommune til felles aktiviteter (vedlegg 2).

Ordføreren i Karmøy sendte et foreløpig svar fra Karmøy kommune den 25. oktober (vedlegg 3). I brevet vises det til at det har vært kommunevalg i Norge, og at det blir opp til det nye kommunestyret i Karmøy å fatte en endelig avgjørelse. Ordfører skriver at avgjørelsen forhåpentligvis vil være på plass innen årets utgang.

Karmøy kommune har fra før vennskapsavtaler med følgende fire kommuner:

Mjølby	Sverige
Hankasalmi	Finland

Holstebro Danmark
Haademeeste Estland

Erfaringen med å ha vennskapskommuner har i praksis vist seg å være av mer symbolsk enn praktisk art. Det har vært noe dialog og samarbeid med Holstebro for noen år siden, mens det er mange år siden det var kontakt med de tre andre vennskapskommunene.

Kommunedirektøren kjenner også til at det har vært henvendelser fra kommuner i Tyrkia, Burundi og Kina med forespørsel om vennskapskommune. Disse har Karmøy kommune valgt å takke nei til.

THK

Invitasjonen til å bli vennskapskommune med Korosten har et noe annet utgangspunkt enn de tre tilfellene nevnt ovenfor der kommunen takket nei. Frivilligheten i Karmøy har siden 1995 hatt et samarbeid med Korosten, og det er særlig stiftelsen Tro-Håp-Kjærlighet (THK) som har stått for, og fremdeles står for, samarbeidet. THK er en tverrkirkelig organisasjon som har sitt hovedarbeid i og rundt Korosten kommune.

På slutten av nittitallet hjalp THK til med å få bygget et barnehjem i et ombygget bolighus. I den forbindelse ble det opprettet kontakt med myndighetene i byen, spesielt ordfører Volodymyr Moskalenko. Ordføreren har flere ganger besøkt Karmøy. I årene etterpå har barnehjemmet blitt utvidet, og det er reist et par andre barnehjem som et samarbeid mellom kommunen og THK. Det er innredet et hybelhus for unge jenter og gutter over 18 år som er flyttet fra barnehjemmet. Videre er det innredet en avdeling i en boligblokk med helsepersonell, fysioterapeut og kiropraktor som hjelper barn og ungdom med spesielle behov.

THK støtter skoler med diverse utstyr, og det er et stort sykehus som har fått utstyr.

THK har videre kjørt ned ca. 100 ambulanser og 15-20 brannbiler.

THK har egen trailer og kjører rundt 20 turer i året med diverse utstyr.

Åkra Videregående, Ølen Videregående og Gand Videregående skoler har bidratt, i forbindelse med Operasjon Dagsverk, ved å samle penger inn til THK gjennom flere år. Elevrådet på skolene får lagt frem flere forslag til prosjekter hvor de selv velger hvilke de går for, når prosjektet er ferdig reiser representanter for elevrådet med lærere til Korosten.

THK har arrangert flere sommerleirer på Karmøy med barn og tenåringer fra Korosten. Og THK har gjennom årene besøkt Korosten med over 200 deltakere fra Karmøy. Etter invasjonen er det kjørt ca. 95 trailerlass, med støtte fra det private næringslivet.

Etter invasjonen har flere ukrainere kommet til Karmøy; de fleste av dem via kjennskap og støtte fra THK. I følge NAV er det i dag i underkant av 700 ukrainere bosatt i Karmøy.

Styreleder, daglig leder og resten av styret ble «fristilt», slik at de som vil og kan hjelper til.

Kommunesektorens organisasjon (KS)

KS har flere års erfaring med å drive prosjekter i Ukraina, for å støtte desentralisering og utvikling av et godt styresett. I forbindelse med statsbudsjettet for 2023 sendte KS noen innspill til Utenriks- og forsvarskomiteen. Det pekes på at et kommune-til-kommunesamarbeid vil være nyttig for oppbygging og gjenoppbygging av lokalsamfunn i Ukraina. Gjenoppbyggingen av Ukraina dreier seg ikke bare om bygg og infrastruktur, men også om samfunn. I konseptet for kommunesamarbeid som KS har utredet legges det vekt på både kortsiktige og langsiktige tiltak, og med støtte fra frivillige organisasjoner og lokalt næringsliv. Samarbeidet kan også være nyttig for norske

kommuner gjennom kunnskap om beredskap og håndtering av krisesituasjoner. For ytterligere informasjon (vedlegg 4).

KS har også kommet med innspill til Utenriksdepartementets arbeid med en melding til Stortinget om Nansen-programmet (vedlegg 5). Dette programmet viser til den brede politiske enighet om en langvarig støtte til Ukraina. Etter 2014 har Ukraina arbeidet med en kommune- og desentraliseringsreform, og fremover vil gjennombyggingen av landet først og fremst foregå i kommunene. KS peker på at Nansen-programmet bør innrettes på en slik måte at lokaldemokrati og lokalt selvstyre blir styrket, og at norske kommuner sitter på verdifull kompetanse som kan bidra på dette området.

Manglende finansiering kan gjøre det utfordrende å omgjøre den gode viljen til konkrete samarbeidsprosjekter. KS ønsker derfor at stortinget setter av midler til institusjonssamarbeid mellom norske og ukrainske kommuner.

Kommunesamarbeid innebærer ikke at norske kommuner skal ta ansvar for fysisk gjenoppbygging av infrastruktur eller bygningsmasse, eller bidra med direkte investeringer. KS sitt kommunesamarbeid handler om å lære av hverandre. KS beskriver at norske kommuner kan gi gode råd, for eksempel om administrativ kompetanse, utvikling av planverktøy, strategier for effektiv innbyggermedvirkning og tiltak for å styrke lokaldemokratiet og et godt styresett.

Kommunedirektørens vurdering

Erfaringen med de eksisterende vennskapskommunene Karmøy har, er at de har vist seg å ha liten praktisk betydning i det daglige. Samtidig skal en kanskje ikke undervurdere den symbolske betydning av å ha vennskapskommuner med naboland og/eller utvalgte land. Ikke minst i turbulente tider.

Det er frivilligheten i Karmøy som har hatt et langvarig samarbeid med Korosten kommune, og kommunedirektøren mener dette taler for at kommunen går videre med planen om å inngå avtale med Korosten. Erfaringen fra de tidligere vennsksavtalene er at det i liten grad har foreligget noe program for, eller forståelse av, hva en kan samarbeide om. Utgangspunktet denne gangen er annerledes, da det frivillige Karmøy allerede har et omfattende samarbeid oppe og går.

Kommunedirektøren mener det er viktig at den politiske siden sitter i førersetet når slike avtaler eventuelt inngås. Det foreslås derfor at den politiske ledelsen får i oppdrag å utforske muligheter for et samarbeid og en avtale. Kommunedirektøren kan stille med administrativ kompetanse om og når dette er aktuelt. Det foreslås videre at dialogen med Korosten starter så raskt som mulig, og at nødvendige og ønskelig avtaler er på plass innen sommeren 2024.

Vedlegg:

- 1 - invitasjon fra Korosten (1)
- 2 - innspill fra Korosten
- 3 - brev fra ordfører i Karmøy
- 4 - innspill til høring
- 5 - Nansenprogrammet